

Συνέντευξη Τύπου για τις διαδικασίες ανάδειξης υποψήφιων Δημάρχων και Νομαρχών (5/4/06)

ΙΩΑΝ. ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ: Σας ευχαριστώ για την ευκαιρία που μου δίνετε να αξιοποιήσουμε την επιστήμη για την προώθηση πρακτικών που βοηθούν στο βάθεμα της δημοκρατίας και στη μεγαλύτερη συμμετοχή των πολιτών.

Όταν το καλοκαίρι ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ μου ζήτησε να προσπαθήσω να αξιοποιήσω τη διαδικασία της διαβουλευτικής δημοσκόπησης για τις δημοτικές εκλογές, πρακτική που έχει εφαρμοστεί σε πολλές χώρες διεθνώς, αλλά να περιλάβουμε και τη διαδικασία επιλογής υποψηφίων, αντιλήφθηκα ότι η πρόθεσή του ήταν να προχωρήσει ακόμα περισσότερο τις διαδικασίες συμμετοχής του ενημερωμένου πολίτη. Η όλη προσέγγιση της διαβουλευτικής δημοσκόπησης, με τις προσαρμογές που θα έχει για τις επιλογές των υποψηφίων, σε αυτό ακριβώς κατατείνει.

Επιτρέψτε μου να σας πω ότι η διαβουλευτική δημοσκόπηση αξιοποιεί δυο πρακτικές που είναι λίγο-πολύ γνωστές. Η μια πρακτική είναι αυτή της συνήθους δημοσκόπησης, όπου κανείς με μια δημοσκοπική διαδικασία διερευνά τις απόψεις των πολιτών. Η άλλη είναι η διαβούλευση όπου συγκεντρώνονται πολίτες ή άλλες ομάδες για να ανταλλάξουν απόψεις και να ενημερωθούν καλύτερα για συγκεκριμένα θέματα και να οδηγηθούν σε μια σύγκλιση απόψεων.

Η λογική της διαβουλευτικής δημοσκόπησης είναι ότι αξιοποιεί την επιλογή ενός τυχαίου δείγματος από πολίτες, όχι μόνο για να καταγράψει τις απόψεις τους αλλά και για να τους επιτρέψει, μέσω μιας διαδικασίας ενημέρωσης και διαβούλευσης, να δούν όλες τις δυνατές προσεγγίσεις ενός θέματος και να ανταλλάξουν απόψεις γι' αυτό με άλλους πολίτες που, ενδεχομένως, έχουν διαφορετικές απόψεις από αυτούς. Επειδή ακριβώς το δείγμα είναι τυχαίο, μπορεί κανείς να προβάλει τις απόψεις αυτές για όλο τον πληθυσμό τον οποίο ενδιαφέρεται να μελετήσει.

Και για να σας δώσω περισσότερες λεπτομέρειες για τη διαδικασία. Μια και μιλάμε για δημοτικές εκλογές, θα μου επιτρέψετε να περιοριστώ στη συγκεκριμένη εφαρμογή. Στο πρώτο στάδιο της διαδικασίας διαλέγουμε ένα τυχαίο δείγμα περίπου 1.000 ατόμων, όπως διαλέγουμε ένα τυχαίο δείγμα σε μια συνήθη δημοσκόπηση. Στην συνέχεια διερευνάμε τις απόψεις των πολιτών αυτών για μια

σειρά από θέματα που μας ενδιαφέρουν να μελετήσουμε. Συγκεκριμένα, έχουμε καταγράψει τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πολίτες ενός συγκεκριμένου Δήμου και προσπαθούμε να διαπιστώσουμε, μέσω της δημοσκόπησης, πώς αξιολογούν οι πολίτες τα προβλήματα αυτά.

Στη συνέχεια διαμορφώνουμε ένα υποστηρικτικό κείμενο στο οποίο αναλύονται οι θετικές και οι αρνητικές πλευρές κάθε εναλλακτικής πρότασης που είναι διαθέσιμη για τα προβλήματα αυτά. Εάν μιλάμε για παράδειγμα για την πολιτική σε ένα Δήμο σε σχέση με το πάρκινγκ, καταγράφουμε τι σημαίνει για το Δήμο και για τους δημότες να ακολουθηθεί η Α πολιτική και τι σημαίνει να ακολουθεί η Β πολιτική.

Αυτό το κείμενο το δίνουμε στους πολίτες του δείγματος οι οποίοι έχουν την ευκαιρία όχι μόνο να το μελετήσουν, αλλά και να ζητήσουν διευκρινήσεις.

Στην συνέχεια, αυτοί που ενδιαφέρονται να είναι υποψήφιοι για να λάβουν το χρίσμα από το ΠΑΣΟΚ, θα έχουν την ευκαιρία να διατυπώσουν γραπτά τις απόψεις τους για τα θέματα αυτά. Οι απόψεις αυτές θα διανεμηθούν στους πολίτες του δείγματος.

Κατόπιν, από αυτό το δείγμα επιλέγουμε, με τυχαίο τρόπο, ένα μικρότερο δείγμα 200 έως 300 πολιτών, οι οποίοι θα συγκεντρωθούν σε ένα συγκεκριμένο χώρο όπου θα γίνει η διαδικασία της διαβούλευσης. Αυτό είναι το δεύτερο στάδιο της διαδικασίας που την διαφοροποιεί από την συνήθη δημοσκόπηση.

Η διαφοροποίηση από άλλες διαδικασίες διαβούλευσης είναι ότι εδώ αυτοί που διαβουλεύονται δεν έχουν κοινά χαρακτηριστικά (πχ μέλη ενός κόμματος), αλλά αποτελούν ένα μικρόκοσμο του δήμου, αφού έχουν επιλεγεί με τυχαία δειγματοληψία. Αυτό επιτρέπει στους πολίτες να ακούσουν όλες τις διαφορετικές απόψεις γύρω από τα θέματα που απασχολούν τον δήμο. Η δυνατότητα να ακούσει κανείς απόψεις από άτομα με διαφορετική προσέγγιση για ένα συγκεκριμένο θέμα δεν είναι συνήθης.

Στην αρχή της διαβούλευσης, οι πολίτες χωρίζονται σε μικρές ομάδες 20 περίπου ατόμων και ανταλλάσσουν απόψεις για τα προβλήματα, τις λύσεις τους και τις απόψεις των υποψηφίων γι' αυτά.

Στο επόμενο στάδιο, όλοι οι πολίτες συγκεντρώνονται σε ένα μεγαλύτερο χώρο όπου κάθε ένας από τους υποψηφίους έχει την ευκαιρία να αναπτύξει τις απόψεις του προφορικά. Επίσης, οι πολίτες έχουν την ευκαιρία να ρωτήσουν τους

υποψηφίους συγκεκριμένες ερωτήσεις ή απορίες που έχουν για τις θέσεις των υποψηφίων.

Στο τέλος αυτής της διαδικασίας θα δοθεί ένα νέο ερωτηματολόγιο στους πολίτες αυτούς. Με αυτό το ερωτηματολόγιο θα διερευνήσουμε δυο πράγματα. Πόσο ο ενημερωμένος πολίτης έχει μεταβάλει άποψη για τα θέματα που θεωρεί ως προβλήματα του Δήμου και όσον αφορά την αντιμετώπισή τους και δεύτερο, πώς ο ενημερωμένος πολίτης αξιολογεί την άποψη των υποψηφίων για κάθε ένα από τα προβλήματα αυτά.

Επομένως η διαφορά αν θέλετε που έχει αυτή η διαδικασία από μια συνήθη διαδικασία δημοσκόπησης, είναι ότι σε μια συνήθη διαδικασία δημοσκόπησης, ιδιαίτερα στις δημοτικές εκλογές, διερευνάται το πόσο γνωστός είναι κάποιος υποψήφιος. Δεν έχει την ευκαιρία ένας υποψήφιος που έχει απόψεις και που δεν έχει γίνει γνωστός είτε γιατί δεν είναι πολιτικό στέλεχος είτε γιατί δεν έχει ήδη μια προβολή στα μέσα ενημέρωσης με άλλο τρόπο, να πείσει τους πολίτες ότι είναι κατάλληλος να διοικήσει τον δήμο. Η διαβουλευτική δημοσκόπηση παρέχει αυτή την ευκαιρία.

Η όλη διαδικασία συμπληρώνεται με προβολή στα μέσα ενημέρωσης. Η προβολή στα μέσα ενημέρωσης έχει την έννοια ότι οι πολίτες που δεν έχουν επιλεγεί σε αυτό το δείγμα, (οι περισσότεροι αφού μόνο 200-300 θα είναι στο δείγμα), μπορούν να ταυτίσουν τον εαυτό τους με κάποιον μέσα από αυτό το δείγμα και να λάβουν απαντήσεις σε ερωτήματα που ενδεχομένως οι ίδιοι θα ήθελαν να θέσουν στους υποψηφίους, αλλά και να εκφράσουν άποψη για τα θέματα που απασχολούν τον Δήμο.

Αυτή είναι -σε μια σύνοψη- η διαδικασία. Όπως έχει αποδειχθεί και στις περιπτώσεις που έχει εφαρμοστεί προηγουμένως, το πλεονέκτημα της είναι ότι θα δώσει στους πολίτες τη δυνατότητα και την ευχέρεια να συμμετέχουν περισσότερο και ουσιαστικά τόσο στην ανάδειξη των θεμάτων του Δήμου τους όσο και στην ανάδειξη του υποψηφίου για την θέση του δημάρχου.

Θα ήθελα απλώς να σας πω ότι σε αυτήν την προσπάθεια το Ινστιτούτο μας συνεργάζεται με το Πανεπιστήμιο του Στάνφορντ. Εκεί αναπτύχθηκε η μεθοδολογία της διαβουλευτικής δημοσκόπησης που έχει εφαρμοστεί σε μια σειρά από χώρες, (Αγγλία, Αμερική, Δανία, Αυστραλία, Κίνα κλπ.), και σε διαφορετικά θέματα. Η

πρωτοτυπία στην δική μας περίπτωση είναι ότι εφαρμόζεται για πρώτη φορά και για την επιλογή υποψηφίων για δημόσιο αξίωμα.

Θα ήθελα να τονίσω την έμφαση στο επιστημονικό μέρος και στη διαφάνεια. Όλοι όσοι εμπλακούν στη διαδικασία αυτή θα έχουν τις ίδιες πληροφορίες με πλήρη ενημέρωση για όλα τα στάδια της διαδικασίας. Θα υπάρχει στο διαδίκτυο ένα site που θα μπορούν να ανταλλάσσονται πληροφορίες. Θα υπάρχει και ένα email που θα μπορεί ο καθένας να ζητήσει όποιες πληροφορίες θέλει ή να εκφράσει απόψεις. Το email είναι «dimotikes@gmail.com».

Θα ήθελα να κλείσω με ένα σχόλιο. Είναι ενδεχόμενο πολλοί να πουν «αυτό είναι κάπως θεωρητικό, μπορεί να είναι ωραίο, αλλά κάπως θεωρητικό». Αυτό λέγεται πολλές φορές για πρωτοβουλίες του κ. Παπανδρέου. Θα σας δώσω όμως μόνο μια εμπειρία για να δείξω ότι κάτι που φαίνεται ανέφικτο στην αρχή, δεν είναι καθόλου έτσι.

Το 1996, όταν ο Γ. Α. Παπανδρέου ήταν Υπουργός Παιδείας και εγώ ήμουν Γενικός Γραμματέας, μου ζήτησε να κάνουμε μια πιλοτική αξιολόγηση των Πανεπιστημίων. Κανείς δεν πίστεψε ότι αυτό μπορούσε να γίνει τότε. Όμως έγινε με δυο από τα πιο σημαντικά Ιδρύματα, το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και το ΤΕΙ της Πάτρας. Σήμερα, δέκα χρόνια μετά, ακόμα συζητάμε εάν θα εφαρμοστεί η αξιολόγηση στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα. Σας ευχαριστώ πολύ.